

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Staatssecretaris,
de heer H. Zijlstra
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies

Geachte heer Zijlstra,

datum
30 november 2010

onderwerp
advies nieuwe opleiding
Hogeschool van Amsterdam
hbo bachelor
Bestuurskunde /
Overheidsmanagement

Op 6 oktober 2010 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) om de hbo bachelor Bestuurskunde en Overheidsmanagement als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam. In verband met de zorgvuldige adviesprocedure was de CDHO op 8 november 2010 genoodzaakt een nieuwe termijn te stellen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de HvA om de hbo bachelor Bestuurskunde en Overheidsmanagement als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

ons kenmerk
2010/074

bijlagen
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Het betreft hier uitstekend onderbouwde aanvraag voor een hbo bacheloropleiding die in het Croho wordt aangeduid met de naam Bestuurskunde en Overheidsmanagement (ISAT-code 34464). De opleiding is gericht op het opleiden voor kaderfuncties in het bestuurlijk management van de publieke sector en is specifiek gericht op het openbaar bestuur in grootstedelijke context.

Aanvrager doet een beroep op voorwaarden a, b, c, d en e van de beleidsregel.

Motivering

Beoordeling voorwaarde a Beleidsregel

De instelling doet een uitgebreid beroep op criterium a van de Beleidsregel en acht de opleiding in deze vorm nieuw voor het Nederlandse hoger onderwijs. De commissie is van mening dat niet is voldaan aan voorwaarde a. In de eerste plaats betreft het hier geen opleiding die bijdraagt aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een gebleken behoefte aan nieuwe beroepen. Het betreft hier een opleiding waarin bestaande kennis in enigszins gemodificeerde vorm wordt aangeboden. Dit

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 2 van 6 betekent dat hier sprake is van een doorontwikkeling van reeds bestaand onderwijsaanbod en niet van nieuw grensverleggend innovatief onderwijsaanbod zoals bedoeld in voorwaarde a de Beleidsregel.

Evenmin is sprake van een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren waaraan de gevaagde opleiding tegemoet zou komen.

Beoordeling voorwaarde b Beleidsregel

De aangevraagde opleiding voldoet aan voorwaarde b. Volgens voorwaarde b moet een nieuwe opleiding aantoonbaar bijdragen aan een andere dan onder a genoemde en door de Minister erkende behoefte op terreinen, waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt. De commissie heeft geconstateerd dat de aanvraag op twee punten aan dit vereiste voldoet.

In de eerste plaats draagt de aanvraag bij aan het kabinetsbeleid ten aanzien van de grote steden; het zogenaamde Grote Steden Beleid. Dit beleid is vastgelegd in het Regeerakkoord 1998-2002. Op grond hiervan kwam namens de minister van Grote Steden en Integratiebeleid een bijdrageregeling tot stand ter bevordering van de leefbaarheid en veiligheid in achterstandswijken (Staatscourant 27 april 200, nr. 82 / pag 10.) Dit beleid kreeg in 2006 een nieuwe impuls door het kabinetsstandpunt over "De Krachtige Buurt" (Brief aan de Tweede Kamer, d.d. 15 februari 2006, van de Minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, en de Minister van VROM, d.d. 15 februari 2006). Deze brief kwam mede tot stand namens de Ministers van BZ, LNV, OCW, de Minister voor V&I en de Staatssecretaris van VWS.

In de tweede plaats voldoet de aanvraag aan de door de Minister van OCW geformuleerde beleidsdoelstellingen in "Het Hoogste Goed", de strategische agenda voor het hoger onderwijs-, onderzoek- en wetenschapsbeleid (Kamerstuk 31288, nr. 1, 2007) en aan de inhoud van de hiermee samenhangende brief van Minister van OCW aan de Tweede Kamer van 3 juni 2008 (kenmerk HO/2008/19785) over de aanwending van extra middelen voor allochtone studenten in het hoger onderwijs. In deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over het convenant van de Minister van OCW met vijf multisectorale hogescholen in de Randstad waaronder de Hogeschool van Amsterdam. Het convenant behelst een bestuurlijk commitment van de betrokken hogescholen aan het bereiken van concrete verbeteringen van het studiesucces van niet-westerse allochtonen. De resultaten van initiatieven die op grond van het convenant worden ontplooid worden in opdracht van het departement gemonitord door het Expertise Centrum Allochtonen Hoger Onderwijs (ECHO).

De commissie van mening dat de voorgestelde nieuwe opleiding op de hiervoor onderscheiden punten aantoonbaar voorziet in een door de Minister erkende behoefte op terreinen waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt.

Beoordeling voorwaarde c Beleidsregel

De aangevraagde opleiding voldoet niet aan voorwaarde c.

Er gelden geen bestuurlijke afspraken met de Minister om de kennisinfrastructuur in de regio Amsterdam te versterken, en om daarmee gebiedsspecifieke knelpunten en achterstandssituaties te verminderen, waarop de aanvrager zich kan beroepen.

De aangevraagde opleiding voldoet aan voorwaarde d.

De commissie heeft vastgesteld dat een vijftal hbo bachelor opleidingen worden aangeboden die in een vergelijkbaar opleidingsaanbod voorzien. Het betreft hier bacheloropleidingen Bestuurskunde en Overheidsmanagement (Crohonr. 33464) die door de onderstaande hogescholen worden aangeboden:

- Avans Hogescholen (vestigingsplaats Den Bosch);
- IN-Holland (vestigingsplaats Rotterdam);
- Saxion Hogeschool (vestigingsplaats Enschede);
- Haagse Hogeschool (vestigingsplaats Den Haag);
- Noordelijke Hogeschool (vestigingsplaats Leeuwarden);

De commissie heeft kennis genomen van de zorgvuldige wijze waarop de HvA heeft afgestemd met de bestaande aanbieders van vergelijkbaar onderaanbod. Het voornemen is voorgelegd in het LOBO (het Landelijk Overleg Bestuurskunde en Overheidsmanagement). Tevens zijn in het kader van de afstemming 18 wo en hbo instellingen aangeschreven. Van de 18 aangeschreven instellingen maakten 2 hogescholen bezwaar. Het betreft hier de Haagse Hogeschool en Saxion Hogeschool die beide een concurrerende bachelor opleiding Bestuurskunde en Overheidsmanagement aanbieden die is gericht op de grootstedelijke problematiek. De overige drie opleidingen kennen een ander profiel. Beide instellingen beroepen zich op een geringe instroom van studenten in deze opleidingen en verwachten dat het vestigen van een nieuwe opleiding te Amsterdam gevestigde opleiding ten koste zal gaan van een deel van de instroom te Den Haag en Enschede (de Haagse Hogeschool schat 10% minder instroom, Saxion kwantificeert dit niet). De HvA is met beide instellingen in overleg getreden. Dit heeft geleid tot een afspraak met Saxion Hogeschool om tot nadere samenwerking te komen. Saxion heeft hierop het bezwaar in heroverweging genomen. Het overleg met de Haagse Hogeschool wordt gecontinueerd, maar heeft nog niet tot tastbare resultaten geleid.

De commissie heeft de argumenten van de bezwaarmakende instellingen gewogen en komt tot de conclusie dat uit het oogpunt van een evenwichtige spreiding van opleidingen de Noordelijke Randstad ondervertegenwoordigd is. Bovendien is de commissie van mening dat de afstand tussen de Amsterdamse regio en de regio's Den Haag en Enschede dermate groot is dat van een Amsterdamse opleiding slechts een gering negatief effect kan uitgaan op het concurrerend vergelijkbaar aanbod. Dit oordeel wordt geschaagd door de gestage toename van 280 naar tot 335 studenten van de landelijke instroom in opleidingen Bestuurskunde en Overheidsmanagement tussen 2005 en 2009 (bron: website HBO-Raad, Instroom hbo Bestuurskunde 2005-2009).

Met betrekking tot de aansluiting op de arbeidsmarkt heeft de commissie geoordeeld dat de nieuwe opleiding in voldoende mate aansluit op de potentiële behoefte van de Amsterdams grootstedelijke regio. Aanvrager heeft hiertoe het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (Nijmegen september 2010) onderzoek naar de instroombehoefte van Urban Managers in de 'Metropoolregio Amsterdam' laten verrichten. Op grond van een goed onderbouwde prognose kan de jaarlijkse behoefte aan Urban Public Professionals in de regio Amsterdam

pagina 4 van 6 worden vastgesteld op 90 tot 110 fte. De prognose houdt rekening met het effect van de vergrijzing evenals met het effect van de afvlakking van de vraag ten gevolge van komende bezuinigingen.

De afvlakking van de vraag ten gevolge van de bezuinigingen valt niet samen de eerste uitstroom uit de nieuwe opleiding (2015). Deze valt samen met het begin van de grote uitstroom van gepensioneerden uit het ambtelijk apparaat die in 2015 en volgende jaren in volle omvang inzet (zie: "De Grote Uitstroom"; publicatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken).

De opleiding start derhalve op het juiste moment om aan de vervangingsbehoefte in 2015 te voldoen. Om te voorzien in de jaarlijkse vervangingsbehoefte aan Urban Public Professionals dient -rekening houdend met een uitval van 40-50% en een uitstroom van 60% naar de arbeidsmarkt (bron: HO Monitor, 2009, cijfers HEO) - een minimale instroom van 270 tot 330 studenten te worden gerealiseerd.

De commissie heeft vastgesteld dat de potentiële instroom in voldoende mate aannemelijk is gemaakt. Deze bestaat uit studenten op mbo 4 niveau en studenten met een havo- of vwo diploma met het vak economie in het pakket. Het betreft hier een brede doelgroep (45% van de havo-instroom bij de HvA). Een door de HvA verrichte enquête onder deze studenten wijst op voldoende interesse voor de nieuwe opleiding. Verder wil de HvA met nadruk nieuwe doelgroepen, waaronder met name allochtone studenten, interesseren voor het werken in het publieke domein. Aangezien de meeste allochtone studenten (76%) in het mbo studeren richt de UvA zich hierbij sterk op het ontwikkelen van doorstroom trajecten met mbo's in de regio.

Op grond van het bovenstaande komt de commissie tot de conclusie dat van het voornemen van de HvA op de langere termijn geen substantieel nadelige effecten uitgaan voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het betreffende onderwijsterrein.

Beoordeling voorwaarde e Beleidsregel

De commissie is van oordeel dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate is verzekerd. In haar overwegingen heeft de commissie betrokken dat de HvA sinds juli 2002 een samenwerkingsprotocol heeft met de Universiteit van Amsterdam en een sterke inzet pleegt op het versterken van de samenwerking met de Regionale Opleidingscentra (Nova College, Horizon College, ROC Amsterdam en ROC ASA). Verder is de participatie in het Urban Lab van belang waarin samenwerking wordt gezocht met andere lectoraten binnen de HvA en daarbuiten met betrekking tot ontwikkelingen op het terrein van het Grotestedenbeleid. Op sectorniveau vindt de commissie voorts van belang dat de HvA participeert in het Landelijk Overleg Bestuurskunde Overheidsmanagement (LOBO).

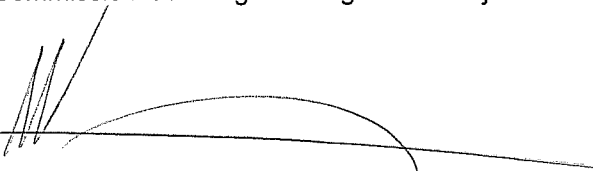

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 5 van 6

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

pagina 6 van 6 **Bijlage:**
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4.1 van deze beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen ten minste voldoet aan één van de voorwaarden a, b of c en tevens aan de beide voorwaarden d en e.

Volgens voorwaarde a draagt de opleiding aantoonbaar bij aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren.

Volgens voorwaarde b draagt de opleiding aantoonbaar bij aan een andere dan onder a genoemde en door de Minister erkende behoefte op terreinen, waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt.

Volgens voorwaarde c wordt de opleiding gevestigd in een landsdeel waarover bestuurlijke afspraken met de Minister zijn gemaakt om de kennisinfrastructuur aldaar te versterken, om daarmee gebiedsspecifieke knelpunten en achterstandssituaties te verminderen.

Op grond van voorwaarde d mag realisering van een opleiding op langere termijn niet leiden tot substantieel, of indien aan voorwaarde c is voldaan tot bovenmatig, nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Volgens voorwaarde e is de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur voldoende verzekerd.